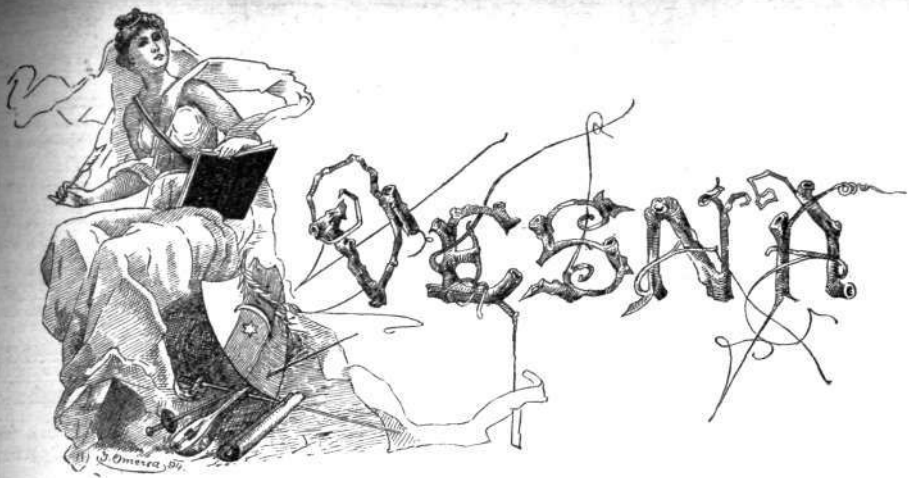

Štev. 3.

V Celji, dne 20. marca 1894.

Leto III.

Pomladanske pesni.

I.

Lasavica brza
Z juga priletela,
Pomlad, cvetno pomlad
Saboj je privela.

Holmi in gozdovi
Zopet so zeleni,
Travniki in trate
S cvetjem okrašeni.

Kamor seže pogled,
Smeje se narava,
Vedro in veselo
Je srcé in glava.

II.

Gori v temnem stolpu
Jasno zvon prepeva;
«Krist je vstal iz groba» —
V cerkvi odmeva.

Odrešenja glasi
Na uho zvené mi,
Vender misli žalne
Polnijo srcé mi.

Kdaj li tebi sine,
Narod moj, rešenje?
Kdaj, oh kdaj boš svoje
Ti slavil vstajenje?

III.

Na pomladnem solnci
Roža je duhtela,
Slana nanjo pala,
Roža je zvenela.

V srci glas mi pravi:
I v pomladi rosni
Dih po cvetji zornem
Veje smrtonosni.

M. P.

Boganovi.

(Piše Dragan.)

(Dalje.)

In baron?» — vprašala je gospa.

«Baron je, kakor se to čudno sliši, kar tedaj snubil pri očetu za Ano, zatrdil ga, da ljudje lažejo ali vsaj silno pretiravajo ter mu dokazoval svoje poštene in nesebične namene. Želel pa je, naj se razglašenje zaroke odloži še za nekaj časa; baronica, mati njegova, da se bode sicer nekaj časa res branila, gotovo pa tudi udala, ko bode spoznala Ano, njene kreposti in vrline; ko pa se to zgodi, tedaj da bode baron sam skrbel, da se čim preje vse objavi pred svetom.»

«Oče je pozval Ano in ker ni mogla prikrivati svoje naklonjenosti do barona, udal se je slednjič silnim prošnjam in dokazovanju Pavlovemu, dovolil baronu nadaljnje posete, zahteval pa ob enem od njega, naj skrbi za to, da se ne bodo trosile laži okolu ter varuje svojo in svoje neveste čast, nadalje pa mu je tudi rekel, naj se potruди pridobiti si kmalu dovoljenje baronice, ker brez tega ni misliti na kako zvezo. Oče noče, da bi se mi vsiljevali mej roditelje in otroke ter delali zdražbe. Ako torej baronica privoli, prav je tudi njemu, ako se pa to ne zgodi in sicer kmalu, potem tudi ne more biti govora o kakej zvezi mej Ano in baronom.»

«Tako je sedanje razmerje,» končala je Marija in tiho še pristavila:

«Jaz bi bila le vesela, ako bi baronica odrekla svoje privoljenje, ker sem v dnu srca prepričana, da Ana ne bode nikdar srečna z baronom. Lep človek je res, toda brez srca, kakor ga jaz sodim, nezmožen torej osrečiti človeka, najmanj pa Ano, ki v svojej zaupljivosti o vsakem človeku le dobro misli in sodi ter pričakuje le dobro od njega. Mehkosrčna in rahločutna kakor je, bil bi zanjo silen udarec, ko bi videla, da se je motila ter svoje srcé in ljubezen zaupala nevrednežu.»

«Zaupajmo v Boga, ki vodi naša pota,» dejala je gospa. «Priznati pa moram, da vaša bojazen ni neopravičena. Ne poznam sicer natančneje niti barona, niti njegove matere, slišala pa sem mnogo o njih govoriti in ne ravno najboljšega. Baronica je skrajno ponosna, nepristopna in trdosrčna dama, njena domišljavost in prevzetnost je skoraj prislovna. Da bi se dolgo branila priznati Ano kot nevesto, tega se ravno ne

bojim, toda kako bode pozneje, ko bode Ana ud njene rodbine? Ona jej ne bode nikdar odpustila, da je iz meščanske rodbine in nekaka vsiljenka, mučila in nagajala jej bode, kjer bode mogla. Sinu sicer ne more braniti vsaj za dolgo ne, da si izbere nevesto po svojej volji, toda značaj, kakor je baroničin, ne bode pozabil Ani nikdar, da je proti njenej volji sinova soproga. O baronu natančnejega ne morem reči, govori se res mnogo o njem, toda ljudje radi pretiravajo. Resnica je tudi, da ljudje, ki žive v prvi mladosti, kakor baron, v starejših letih premené često popolnoma svoje mišljenje in življenje in tudi to je dober znak, da je Ana s svojim blagim ženskim značajem nanj naredila tak utis. Upati je dalje, da bode vplivala Ana s svojo ljubeznijo in milino trajno na barona in njegov značaj. Ne smemo torej preveč skrbeti in se bati; upajmo marveč, da se bode vse bolje izšlo, nego pričakujemo.»

«Bog daj!» — vzdihnila je tiho Marija, naslonila glavico v naročje bolnice, z mokrim očesom zroč v njeno dobrotljivo obličje, kakor bi od nje pričakovala pomoči in tolažbe.

Gospa je razumela to njeno žalost in skrb, sočutno je položila roko na glavo mlade deklice in sklonivši se poljubila njeno belo čelo, kakor bi jo hotela zagotoviti svoje neomahljive materinske ljubezni in naklonjenosti.

Tiho je postalo v sobi, zamišljeno sta zrla bolnica in Marija pred se, premišljujoč, kar jima je napolnjevalo srcé in dušo.

Šele bližajoči se koraki prihajajočega Slivarja so ju vzdramili iz zamišljenosti.

Veselo je pozdravil Slivar mater in Marijo, zahvaljevaje jo za njeni trud.

Marija je bila skoro v zadregi, ker bala se je, da je slabo izvršila svojo obljubo in ne da bi bila bolnico razvedrila, le otežila jej srcé s svojim pripovedanjem; vesela je bila, da je večerni mrak branil Slivarju brati jej zadrego na obrazu.

Ta pa je prisedel k materi, skrbljivo jo povprašujoč, kako se počuti in zadovoljen je bil, ko mu je zatrjevala, da jej je bolje.

Marija pa je porabila to priliko ter se poslovila.

«Kmalu me zopet obiščite,» prosila je gospa. «Antonu ne pripušča trgovina, da bi bil toliko krog mene, kakor bi bil rad in sama čutim se zapuščeno.»

«Kaj mislite o njej?» s tem vprašanjem obrnil se je nakrat mladi Slivar na svojo mater, ko je Marija odšla.

Čudé se je pogledala bolnica svojega sina; preveč nepričakovano jej je prišlo to vprašanje, skrben opazovalec pa bi bil videl, da

se jej je zazibal lahen vesel nasmehljaj okolu usten, ko je vprl Anton svoje oči v njo, pričakujoč odgovora.

«Kaj mislim o Mariji? Poznam jo dobro še iz otročjih let, pred mojimi očmi je vzrastla ter se razvila v devico; mnogo sem jo opazovala, mnogo govorila ž njo in reči moram, da je to deklica, kakoršna se dandanes redko najde. Ako bi imela hčer, želela bi, da bi bila taka, kakor je Marija. Pa zakaj vprašaš?»

«Zakaj? Toliko se govori o Boganovih, posebno zadnje čase, toliko jih hvalijo in grajajo ljudje, da bi rad jedenkrat čul nepristransko sodbo in ker vem, da bodem od vas najprej zvedel resnico, zato sem vas vprašal. — Užalilo me je tudi, ko sem čul, da sta Ana in Marija preponosni, da visoko segata, celó za baroni in jednake stvari.»

«Ljudje navadno radi pretirajo, tudi tu prideli so polovico. Baron res hodi v posete, toda nihče ga ni vabil, nihče lovil. Snubil je Ano prostovoljno in Boganov mu je ni odrekel, to je vse. Ne rečem, da je meni po godu oni baron, tudi očetu in Mariji ni, Ana pa ima prosto voljo, odločila se je za njega in nespametno bi bilo ovirati jo v njenej bodisi tudi namišljenej sreči. Boganov ni mogel drugače ravnati, kakor je, storil je svojo očetovo dolžnost, več ne more. — Marija pa z baronom nima ničesar opraviti.»

«Torej vender!» vzkliknil je Anton nehoté veselo.

Mati se mu je nasmehljala dobrotno. «Kakor vidim je tebi mnogo na tem, za kom hodi baron, za Ano ali Marijo.»

«Vse,» odvrnil je Anton odločno po kratkem premisleku; «čemu bi prikrival resnico, da mi je Marija najljubša na svetu in upam, ljuba mati, da mi ne bodete odrekli privoljenja in blagoslova.»

«Uže od nekdanj gojim to željo, sin moj, in srečen dan je danes za-me, ko se mi je izpolnila.»

«Toda, — bode li Marija zadovoljna?»

«Ne skrbi zato, zagotovim te lahko, da ti je deklica naklonjena. Prepusti sedaj meni in vse se bode srečno izšlo po našej volji.»

Anton se je sklonil k materi ter jej hvaležno poljubil roko, njej pa je vzkipelo materinsko srce, objela je sina in solze sreče in zadovoljnosti so jej zalile zveste oči.

* * *

Ko je prišla Marija domov, poslavljalja sta se ravno Pavel in baron, ki v zadnjem času nikakor ni več prikrival svojega pravega namena in ljubezni do Ane.

Prijazno jo je pozdravil baron, a hladno je odzdravila Marija. Ana stoječa poleg brata, je opazila to in skoro nevoljno pogledala sestro.

«Skoro nič vas ni videti, gospica, več ko uro sva uže tu s Pavlom in res obžalujem, da smo morali pogrešati vašo prijetno družino.»

«Ni bilo drugače, gospod baron; Slivarjeva gospa je bolna, prebila sem torej popoldne pri njej, ker je uže mnogo let v prijateljske zvezi z našo hišo.»

«A tako, tega nisem vedel; zares vaša usmiljenost vam je v čast,» klanjal se je Egon.

«Štejem si to bolj v dolžnost, nego v čast,» odvrnila je Marija nekako pikro in lahno se priklonivši baronu odšla v stransko sobo.

Baron je bil preveč izurjen v zatajevanji, zato mu ni bilo poznati, da bi ga bilo to površno in kratko odslovljenje Marijino kaj neprijetno dirnilo. Z elegantnim poklonom se je poslovil od Ane poljubivši jej roko ter odšel s Pavlom. Samoljubje njegovo pa je bilo užaljeno in ni si mogel premagati Pavlu nasproti, da bi ne rekel: «Gospica Marija mi menda ni preveč naklonjena, dasiravno ne vem zakaj.»

«E, kaj boš!» zavrnil ga je Pavel malomarno, «vsakdo ima svoje muhe in naša Marija ne najmanj. Kadar se jej ljubi, vesela je in prijazna, drugokrat zopet je otožna, iz tega pa nikakor ne moreš sklepati na njeno naklonjenost. Zakaj bi te tudi neki sovražila? Si jej morda kaj žalega storil? Pusti take misli, Marija je bolj resna, nekam k otožnosti nagnena, iz tega sledi tudi njeno čudno vedenje.»

Baron ni odgovarjal tem razlogom in kmalu sta prešla na druge stvari. —

Ko se je Marija vrnila v glavno sobo, našla je Ano samo, zamišljeno zroč skozi okno. Njeni prihod jo je vzdramil. «Kako je s Slivarico?»

«Hudo ravno ni, vender čuti pogosto mučne bolečine v glavi in trganje po udih; ker je priletna in bolehnna, treba skrbno paziti.»

Ana ni takoj odgovorila, videlo se jej je, da nekaj premišlja ter da ne vé, kako bi izrekla svojo misel.

«Kaj imaš z Egonom, zakaj ga preziraš?» vprašala je slednjič hlastno.

«Ne razumem te, kaj misliš s tem vprašanjem. Menim, da se obnašam pravilno proti njemu; preziram ga ne, uže radi tebe in Pavla ne, prevelike prijaznosti mu pa ne morem in nečem hliniti.»

«A zakaj nisi ž njim tako prijazna, kakor z drugimi ljudmi; zakaj se ga ogiblješ, kadar je tu; zakaj mu tako redko in prisiljeno odgovarjaš, ako te kaj vpraša?»

«Zakaj? Ker mu ne zaupam, ker ne verujem v njegovo navidezno značajnost in medene besede, ker ne verujem, da bi ti bila kdaj srečna ž njim. Ne morem umeti, zakaj ti ravno ta človek tako ugaja, da mu žrtvuješ svoje srcé in ljubezen, ko je ni vreden.»

«Preveč se drzneš,» zavrnila jo je užaljena Ana ostro, «in dasiravno si mi sestra, nimaš pravice tako govoriti o mojem ženinu. Je-li značajan in odkritosrčen ali ne, to razsoditi prepusti meni, ker le jaz bodem trpela, ako se motim v njem.»

«Ana, Ana, ti se motiš v njem; saj vender še veruješ v mojo neomahljivo sestrinsko ljubezen in misliti si moraš, da govorim tako le, ker sem prepričana, da govorim resnico in ker mi skrb za te napolnjuje srcé.»

«Možno! — ali jaz ga ljubim,» odgovorila je Ana ponosno.

Osupla je čula Marija te rezke besede. Kako rada bi skočila k sestri, objela jo in poljubila, kakor nekdanj, ali čutila je, da se je nekaj tujega vrinilo mej nji, da ona ni Ani več jedino pribežališče in zaslomba. Žalostno se je obrnila, svitle solze so jej zalile oči pri izpoznanji, da jo Ana sodi krivo.

(Dalje sledi.)

Nekaj o lepem.

(Piše —ni—.)

(Dalje.)

Kjer so pojmi, tam more biti tudi vednost. Vednost, ki se peča z estetiškimi pojmi in jih popolnjuje, tako da jih lahko mislimo brez protislovja, imenuje se estetika. Vsaka vednost pa obstoji v tem, da se pojmi zvežejo drug z drugim in tako tvorijo sodbe; te so podlaga vsem vedam, estetiške sodbe po estetiki. Sodbe se morajo ravnati po predmetih in biti razvidne, tako da se predikat nahaja v subjektu; drugače ni možna nobena gotovost, katera je neobhodno potrebna, če nočemo, da bi jeden in isti predikat lahko prilagali sedaj temu, sedaj onemu predmetu, kar vsako vedo uniči.

Pri estetiških sodbah je ta predikat ravno oni subjektivni pridevek, kateri mora izvirati iz predmeta samega, da je estetiška sodba za vselej veljavna.

Vsi ti pridevki so pa izraz ugodnega ali neugodnega položaja subjektovega in spadajo mej čustva. Čustva, ki se pojavijo iz vzroka, ki je v subjektu samem, prihajajo in izginjajo, kakor se stanje subjektovo preminja. Pa tudi ona čustva, ki izvirajo iz želja, niso stalna.

Popravek. V 20. vrsti str. 31 čitaj: «— predmet, ki preseza ostale in se ne da , je vzvišen.»

Čuvstva, ki se porode, dokler predmet želje še ni dosežen, preminejo, v tem ko se želja izpolni in ona, ki izhajajo iz uresničenja kake želje, trajajo toliko časa, dokler nas to, česar smo poželeli, zadovoljuje.

Vsa ta čuvstva so nestalna. Imeti pa moramo stalna, ki izvirajo iz predmeta. Pod tem pogojem možne so estetiške sodbe, ki tvorijo podlago estetiki kot vednosti.

Ne zadostuje pa še, da ima subjekt stalen predikat, ki je v njem obsežen; moramo se tega tudi natanko zavedati. Subjekt, kateremu pridenemo predikat, moramo dobro poznati. — Poznavanje subjekta pa je teoretiško, kajti znan nam mora biti ne gledé na predikat. Subjekt z vsemi njegovimi znaki si moramo natanko predočiti; pojmiti ga pa moramo tudi estetiško, to je s pridevkom. Estetiška sodba združuje v sebi oboje, teoretiško in estetiško izpoznavanje. Njeni predmet si moramo misliti ob enem s pristavkom in pa brez pristavka. Vrh tega se med vsemi znaki ne nahaja oni pridevek, kateri provzroči, da nam predmet ugaja. To je očitvidno protislovje, katero moramo po Herbartovi *«Methode der Beziehungen»* odpraviti.

Če pristavek, ki tvori estetiški pojem, spremlja predstavo, ki je jednostavna, ostane protislovje. Kajti predstava je jedna in ista, radi svoje jednostavnosti nima nobenih delov, torej tudi ne pripušča, da bi jo pojmi na dva načina; le v jednom slučaju jo pojмимо natanko, v drugem bi si pa predstavljali nekaj čisto drugačnega. Ako torej spremlja jednostavno predstavo pridevek, nimamo nikakega teoretiškega izpoznavanja, jednostavne predstave, ki je vzrok kakega čuvstva, ne moremo ločiti od tega čuvstva samega, subjekta ne od predikata. Človek sicer nekaj čuti, pa ne ve od kod to čuvstvo prihaja.

Ko bi imeli samo jednostavne predstave, bile bi estetiške sodbe nemožne. Predstavo moramo najprej izpoznavati teoretiško, torej jej za estetiško naziranje nekaj nedostaja. Ker pa mora dopadanje izvirati iz predmeta, moramo si misliti nedostatek v predmetu; torej mu pridenemo nek dostavek. Ta pa moramo zopet pojmiti samo z razumom, kajti prejšnja predstava se je razširila in ponavlja se ista zadrega. Dostavljanje bi morali nadaljevati, kar bi nam pa ne pomagalo nič.

Česar pa ne dosežemo tem potom, nam bo morebiti pristopno, če se oziramo na zvezo posameznih delov. Sedaj lahko opazujemo dele same za sé in se ž njimi seznanimo. To je teoretiško izpoznavanje in je kot tako brez vsakega dopadanja. Zanima nas pa lahko tudi oblika ali vez, ki vsa dela združuje. Ta oblika ali vez more biti vzrok estetiškega dopadanja, tako da nam je možno jeden in isti predmet opazovati na dva načina brez protislovja: teoretiško gledé vsebine ali njegovih delov in estetiško gledé oblike.

Dopadanje nad lepim predmetom je izraz razmerja med posameznimi deli, torej ima svoj postanek v predmetu; estetiška sodba je razvidna, ker je identiška.

Česar je za estetiko, kot vednost potrebno, to smo dosegli. Sodba je stalna; predikat izvira namreč iz subjekta, kateri nam je znan, ker ga lahko izpoznamo po teoretiškem potu in zaradi tega je tudi očitvidna.

Vzrok dopadanja smo našli v obliki; posamezni členi, ki tvorijo snov, so popolnoma nemerodajni. Oblika pa je razmerje med posameznimi deli. To razmerje bi bilo popolnoma nemožno, ko bi bili členi tega razmerja disparatni. Posamezni glasovi in barve ne tvorijo nobenega razmerja, zato ker nimajo čisto nič skupnega.

Razmerja si tudi ne smemo misliti z eksponentom, kajti na ta način uničimo jeden člen razmerja in s tem razmerje samo.

Pri vsakej obliki razločujemo dva ali več členov, kateri tvorijo snov in pa neko gotovo vez, ki združuje te člene. Če pustimo snov ali posamezne člene na stran in če se oziramo samo na način, kako da jih stavimo, razločujemo lahko dvoje. Vsaka predstava se pojavlja z neko silo: — če je to razmerje mej intenzivnostjo posameznih členov predmet dopadanja, morajo imeti intenzivnosti skupno mero, kajti drugače jih ne moremo primerjati, — imeti pa mora tudi gotovo vsebino in če so predstave členi razmerja, je njihova vsebina jednaka ali pa različna; vendar se mora pustiti primerjati, kajti drugače bi razmerja ne bilo.

Razmerja tedaj lahko razdelimo gledé na kolikost in pa kakovost predstav. Vsako razmerje ima po dva ali več členov; one oblike, ki imajo le toliko členov, kolikor jih je za razmerje neobhodno potrebno, namreč dva, so jednostavne ali prvotne, katere jih imajo več, so izpeljane ali sestavljene, ker se dajo dovesti do razmerij sè samo dvema členoma. Poiskati moramo najprej prvotna razmerja ali oblike, katere so predmet dopadanja.

Gledé na kolikost se pojavijo predstave z večjo ali manjo silo. Prve nam ugajajo, ker je pri njih predstavljanje in duševno delovanje prosto vsake ovire in zapreke; tiste pa, katerih intenzivnost je jako mala, nam ne ugajajo, ker je pri njih predstavljanje ovirano. Če se pa subjektu stavijo zapreke, nahaja se v neugodnem stanju, katero vzbudi čuvstvo mržnje.

Kar se tiče kakovosti, so posamezni členi jednaki ali pa nejednaki. Če so nejednaki, lahko jih primerjamo ali pa tudi ne, če imajo vsaj jeden del vsebine skupen ali pa čisto nič.

Jednake predstave ne dopuščajo nobenega estetiškega razmerja in tudi nejednake ne, če nimajo nobenega dela vsebine skupnega, če so

torej disparatne. Če imajo pa vsaj jeden del vsebine skupen, imajo lahko več enakega ali več neenakega, ali pa tudi oboje v isti meri. Tudi v zadnjem slučaju ne dobimo nobenega razmerja; dela, ki sta jednaka, se popolnoma krijeta, dela pa, ki sta čisto nejednaka, tudi ne tvorita nobenega razmerja, ker sta disparatna.

Ostaneta nam samo dva slučaja: prvi, v katerem jednaki, drugi, v katerem prevladuje nejednaki del. Prvo razmerje nam ugaja, ker predstavljanje pospešuje, drugo nam ne ugaja, ker je predstavljanje ovirano.

Predmet dopadanja so torej oblike; vzrok dopadanja nad oblikami je psihologiški.

Iz navedenih razmerij izvirajo vse oblike, ki so predmet estetiškega razsojevanja. Izmej teh so nekatere dopadljive same po sebi, druge pa imajo svoj obstanek v tem, da se nedopadanje odstrani.

Kot princip razdelitve služita nam kolikost in kakovost.

Gledé na kolikost je ona predstava, katera se ponavlja v zavesti z večjo močjo, popolnejša kakor ona, katera stoji na nižji stopinji intenzivnosti. Prva predstava je za slabejšo tako rekoč vzor popolnosti, katerej se mora bližati; tako nastane estetiška oblika popolnosti.

Ta oblika zahteva, da se vsi deli celotnega umotvora izražajo krepko, kolikor se to strinja z njihovo vlogo in pomenom, kateri imajo v celoti. Naj bo umotvor v svojem sestavu še tako izvrsten, vendar nam ne ugaja popolnoma, če so njegovi deli izraženi slabotno in nejasno, še manj pa, če je njihova intenzivnost neenakomerna, če se jeden neprimerno naglaša, drugi neprimerno zanemarlja.

Zgodi se pa tudi lahko, da presega predmet vse moči našega duha, da ga zatorej ne moremo obseči, ampak da ostanemo le pri poskusu. Popolno predstavljanje, katero je za lepoto neobhodno potrebno, spremeni se v teženje po predstavljanji. Po čemer pa težimo, to nam mora biti znano; «ignoti nulla cupido». Predmet si moramo predstavljati in pa tudi ne, kar si nasprotuje. Tak predmet, ki vzbudi v nas čuvstvo, katero nas ponižuje in povzdiguje, imenujemo vzvišen.

Pri kakovosti razločujemo dvojno razmerje. Posamezni členi imajo večji del vsebine jednak, ali pa narobe; v prvem slučaju nastane soglasje, v drugem razglasje. V prvem slučaju se skušata predmeta popolnoma spojiti, toda nejednaki del jima ne dopušča; pri razglasji pa hočeta člena narazen, ovira jih pa jednaki del.

Izmej členov, ki stoje v soglasji, obsega lahko jeden sam del vsebine drugega, ali pa imata oba nekaj enakega, nekaj neenakega. Iz teh razmerij izhaja na jedni strani oblika zna-

čilnosti, na drugi strani oblika soglasja. Kar je značilno, podaja nam samo bistvene znake vzora, po katerem je posneto.

Oblika značilnosti se posebno vporablja pri historičkih romanih, slikah iz kulturnega razvitka, navadnega življenja in narave. Dobra karakteristika pa ni samo v strogo pesniških proizvodih neobhodno potrebna, ampak pri vseh popisih. Kdor nam hoče kako stvar živo predočiti, opustiti mora vse nebitvenosti in podati le najvažnejše poteze ter jih potem še le polniti. Raba te oblike je veliko širja kakor katerekoli druge, ker se je mora posluževati tudi pripovedovalec, prirodo pisec in sploh vsak, kdor ima didaktičke namene.

Če imata pa člena več nejednakega kakor jednakega, ne moreta se več zlagati in si prizadevata oddaljiti se drug od drugega, kar pa ni možno, ker ju jednaki del zadržuje. To nasprotovanje ne ugaja, potrebno je torej, da se odpravi. Namesto onega člena, ki stoji v nasprotju s prvim, nastopiti mora nov, čegar vsebina pa ni resnična, ampak namišljena; s tem se odpravi nedopadanje. To je oblika pravilnosti (Correctheit).

Dalje sledi.

Črtice o blaznosti.

(Napisal Fran Goestl.)

III.

Izpoznavanje blaznosti v njenih prvih pojavih nikakor ni lahko. V življenji normalnih, zdravih ljudi opazujemo često marsikako sličnost ali podobnost s pojavi pri blaznikih. Uže v navadnem življenji vplivajo mnogoteri dogodki na naše duševno stanje. Veselje in žalost, dobrovoljnost in černost, — živahnost in nemarnost v mišljenji menjava se in je zavisna od mnogoterih vzrokov in pogojev; zlasti pri stopnjevanji je mnogokrat težavna določba, kdaj je v normalnih mejah in kdaj jih presega. — Kdor je videl manijaka in se spomni, kako nepričakovano in nenadno veselje preseneči tudi normalnega človeka, da se smeje, skače, pleše v svojej radosti; — kdor je opazoval melanholika in vé, kako vpliva velika skrb, žalost in obup na zdravega, da je neutolažljiv, da tarna, joka, — ali pa je povsem apatiški v svoje misli zatopljen, — spomnil se bode pregovora, da se skrajnosti dotikajo in pritrdil, da je težko odločiti, zlasti ako se ne vé ničesar o prošlosti, kaj je navadno in kaj je bolešno stanje. — Razložek je ta, da je pri

zdravem motivacija veselja ali žalosti zadostna (vsaj v subjektivnem oziru), pri bolniku pa malenkostna, ali je pa povsem ni.

Ko je Arhimed v kopeli po svojem opazovanju izpoznal fizikališko listino, da v vodi izgubi vsaka stvar toliko na svoji teži, kolikor tehta voda, katere prostor zavzema, — tedaj je tekel nag po ulicah sirakuškega mesta na svoj dom, ves radosten kričeč: „ἐύρηκα!“ — Marsikak Sirakuzanec mislil si je videč ga: Zblaznel je! — ker ni vedel povoda nenavadne njegove razburjenosti in veselosti. Marsikomu se je pozneje zdel povod temu veselju preneznaten, a slavni fizik in matematik je dobro izpoznal veliko pomembo svoje iznajdbe, ki je povzročila takó nenavadno izraženo radost.

Kdo še ni videl brezupne matere pri pogrebu jedinega otroka, komu ni pretresalo srca njeno žalovanje? Ker cenimo njeno izgubo, spoštujemo njeno žalost in jo sočutno pomišljamo. Ako bi jo pa kdo videl, ne znajoč za vzrok nevtolažljivega tarnanja, ali bi mogel takoj razsoditi, je-li to normalno ali bolno stanje? — Ako se komu ponesreči naklep, od katerega je zavisna njegova prihodnost, — ako kdo drugi zaigra vse svoje imetje, — ako pride na sled izdane ljubavi ali goljufanemu prijateljskemu zaupanju — ter povsem otrpel, mrtev za ves svet premišlja in se žalosti radi svoje usode, — kdo bi ga ločil od blaznika-melanholika?

Kdo ne pozna čudaka, ki ima v govoru in vedenji posebnosti in navade, katerim se posmehujemo: čudaka, ki živi in ravna drugače kakor ogromna množina? Koliko malenkostnih in brezpomembnih stvari smatra za važne, koliko nazorov ima, ki nasprotujejo obćemu mnenju, koliko navad, razločujočih se od obićajnih! Težko je tu odločiti normalno in nenormalno stanje, saj prehaja mnogokrat drugo v drugo. — Pozabiti ne smemo, da so ti čudaki mnogokrat zelo izobraženi možje (vsem so znane razne anekdote o profesorjih, ki so postali uže stalna podoba v šaljivih listih), ter da so v prošlih časih kot čudaki bili zaničevani mnogokrat možje, katerim moramo biti hvaležni za mnoge važne iznajdbe. Nasproti opazujemo časih, da v blaznosti marsikdo pisari in pesnikari, da ima razne ideje o iznajdbah, nekoliko povsem neizvednih, nekoliko pa tudi možnih ali celo primernih, ki so nastopile še-le z boleznijo. — Opomniti moramo tudi, da nerazmerno mnogo zelo naobraženih mož v istini pozneje zblazni. — Med genijalnostjo in blaznostjo iskali so torej marsikdaj sličnosti in identičnosti. — Zelo razširjena je knjiga Lombrozova, ki razpravlja to snov; knjiga je pisana sicer marljivo, vendar zelo nekritiško. — Genijalnosti in blaznosti pa ne bomo zamenjavali, saj se prva pojavlja uže v zgodnej mladosti in ustvarja često na polji vednosti in umetnosti, kakor tudi v drugih ozirih za človeštvo

največje in najkoristnejše naprave in proizvode, ter v svojih delih dokazuje, koliko popolnost doseže človeški duh v svojem razvoji, — v tem ko pri drugi le sem ter tja zapazujemo, da se tudi v nenormalnem, v bolno potrtem delovanju duha pojavi še časih njegova bistrost in plemenitost.

Velika sličnost je mej blaznostjo in sanjami. Glavna razlika je ta, da je ona pojav budečega, ta spečega človeka. V obeh se vrsté misli in predstave v čudovitej hitrosti in množini; najrazličnejše se spajajo pogostoma v največjej zmedenosti. Mali telesni pojavi se v obeh slučajih prevstvarjajo v najčudovitejšej in največjej meri. Spomnimo se le na to, da obtežen krvotok povzroči misel, da koga mōra tlačiti, — da mala ranica, morda bolhin pik, povzroči sanje o smrtnej ranitvi, — in spomnimo se, kako si mnogi blazniki tolmačijo telesne pojave, da jih razjedajo vampirji itd. V sanjah se pogovarjajo ljudje z drugimi, katerim pripisujejo svoje lastne misli in nazore, — blazniki čujejo pogosto glasove, ki jim njihove lastne misli razodevajo. V sanjah verjamemo vsako, tudi povsem neverjetno ali nemožno stvar, ničemur se ne čudimo, ničesar ne kritikujemo; kajti v sanjah naš um ne dela posledic in zaključkov; — istotako blaznik veruje svojej domišljiji, veruje celó potem, ko mu čuti in skušnja neovržno dokažejo neistinitost; tudi ne kritikuje in ne koriguje, a radi tega, ker mu je dotični organ, možgani, obolel, torej je neusposobljen za normalno duševno delovanje. V sanjah in v blaznosti so tudi vesele in radostne domišljije redkejšje, — pogostejše pa žalostne in obupne. Kakor se človek iz spanja nagloma vzbudi ali pa dalje časa bdeva v polsanjah, tako blaznost ali nagloma izpozna svoje delirije kot take in se zavé svoje prestane bolezni, ali pa, kar je pogostejše, le polagoma preide iz bolnega v zdravo stanje. Kakor se sanj zavedamo ali pa jih povsem pozabimo, tako se spominja blaznik svoje bolezni ali mu je pa popolnoma neznana in pozabljena.

Tudi delirije v vročinskih boleznih imajo mnogo sličnosti z blaznostjo.

Največjo podobnost pa opazujemo mej pijanostjo in blaznostjo. Pijanec postaja blebetav, nemiren, nadležen, prepirljiv, — pozneje se ne ozira na nobene zahteve dostojnosti in razgraja, pretepava se, vidi strahove in slednjič povsem duševno in telesno onemore ter tako spominja na manijaka, ali je pa otožen in nevtolažljiv liki melanholika. Tudi pijanost zelo vpliva na blaznost in njene pojave. Vender o tem zadostuj le kratka notica.*

* Obširneje razpravljam to snov v »Matičnem Letopisu« za l. 1893.

Tako smo se, vporabivši nekoliko klasiško knjigo prof. Krafft Ebinga, seznanili z zgodovino blaznosti, proučili njeno simulacijo in njene podobnosti z normalnimi pojavi. Odslej hočemo iz bogate in zanimive vede povzeti le nekatera poglavja, ki v posebni meri vzbujajo občo pozornost, a so tudi nestrokovnjakom lahko umljiva.

(Dalje sledi.)

Psevdoklasieizem in rusko slovstvo.

(Spisal Z. Ž.)

(Konec.)

Kakor je Heraskov le z malim skušal posnemati francoske oziroma stare klasike tako nesrečen je bil tudi lirik Petrov, ki je hotel postati ruski Pindar. Njegove ode ne navdušujejo bralca, pri njegovej govorniški prozi pesnij ostanemo hladni, celo pri najboljše od *«На побѣду російскаго флота надъ турецкимъ при Чесмѣ»* ne najdemo mnogo pesniške vrednosti.

Svojega učitelja Lomonosova pa je prekosil na dramatiškem polji Al. Petrovič Sumarokov (1718—1777). Mnogi imenujejo Sumarokova ustanovnika ruskega gledališča, čeprav ne povsem upravičeno. Za časa carice Elizabete je namreč ustanovil v provincijalnem mestu Jaroslavlju Volkov, sin kostromskega kupca priprosto gledališko družbo, ki je prvič predstavljala njegovo igr *«Esfir»*.

Za te igralce je zvedela Elizabeta in jih povabila na svoj dvor. Tu so predstavljali nekoliko iger, a ker niso imeli potrebne omike, poslala jih je Elizabeta v kadetski *«korpus»*, ki je bilo najimenitnejše tedanje srednješolsko učilišče. Tu se je sešla gledališka družba s Sumarokovim, ki je spisal l. 1747. svojo prvo tragedijo *«Хорев»*, da bi jo predstavljali kadetje. Igra je dobila obče priznanje; začetek je bil storjen, Sumarokov je izpoznal, da je na pravem protu. Izšedši iz *«korpusa»* se je začel še bolj pridno pečati s francozkimi laži-klasiki. V jednom letu (1750) je spisal tri nove tragedije: *«Аристона»*, *«Гамлетъ»* in *«Синавъ и Труборъ»*, leto pozneje je izdal *«Семира»*.

Na dvoru so zelo cenili zasluge Sumarokova za rusko dramatiko; zato je postal l. 1756 Sumarokov prvi direktor novoustanovljenega gledališča v Petrogradu. Kot direktor je moral sevé tudi skrbeti za dobre in primerne igre; ker ni bilo drugih dramatikov, pisal je večinoma sam. V kakem duhu je pisal, povedo najbolj njegove besede:

«Pokazal sem Rusom Racinovo gledališče» in «kar so videle Atene in gleda sedaj Pariz, to je ugledala Ruska po mojem trudu». — Kot psevdoklasik je risal značaje, katerih v resnici nikjer ni. Navadno pridejo junaki in junakinje v njegovih tragedijah v kolizijo mej stanovsko dolžnostjo in spolsko ljubeznijo, iz katere pa ne vedó drugega izhoda kot obupni vsklik: «O dolžnost, o ljubav!» — Večkrat se kažejo v besedah najzlobnejši ljudje, ali njihova dejanja nikakor ne odgovarjajo besedam. Tako kliče Dmitrij v jednakoimenovanej igri: «O da bi mogel z menoj poginiti ves svet!» ali «da bi mogel razdeliti samega sebe!» dočim se ne kaže v dejanji posebno nevarnega človeka.

Dasi je Sumarokov nadél junakom svojih tragedij varjaška in staroslovanska imena, vendar so se prikladale lastnosti, katere je prideval njim, še manj značaju ruskega naroda nego grška imena francozkim ali ruskim tragedijam. Tudi posnemanje francoskih dramatikov opazamo pri posameznih osebah njegovih tragedij, tako spominja Mstislav na Cino. Imena na Alziro i. t. d.

Svojega naslednika je dobil Sumarokov v Knjažninu (1742—1791), svojem zetu, ki si je izbral za vzgled svojih tragedij italijanske dramatike. Njegova «Дидона» je Metastasijeva «Ostavljen Didona», njegov. «Владимиръ и Ярополкъ» je kopija Racinove «Andromahe». Namesto spolne ljubezni je vvedel Knjažnin v nekatere drame ljubezen do domovine, ali uže imena njegovih tragedij kažejo, da je tudi njega objel duh posnemovalnega psevdoklasicizma, ki je skušal oddaljiti poezijo vedno bolj in bolj od naroda.

Poezija je postala tako le last nekaterih učenjakov, ker grške zgodovine in bajeslovja ni razumel prosti narod. Ali v tej nevarnosti se prikaže v ruskem slovstvu mož, ki je nastopil popolnoma novo pot, pisal v resnici za ruski narod. Ta mož je bil Karamzin, s katerim se konča cvet psevdoklasicizma.

Vestnik

Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji. VI. redni zbor dne 3. marca t. l. je prištevati i gledé na vdeležbo i gledé na živahnost debat k naj bolj vspelim v zimskem tečaju. Preds. t. Žilih je mej drugim poročal, da je naročil odbor za čitalnico novi krščansko socijalni dnevnik «Reichspost»; odsek za prireditev komersa si je izvolil svojim načelnikom t. Žiliha, tajnikom pa t. Vadnjala. Odsek je sklenil, da se vrši komers na dan

ustanovitve «Slovenije», t. j. 5. majnika in se završi sledečega dne z izletom. V domovino se bodo pošiljala vabila kot priloga «spomenice», ki se dostavi vsem bivšim «Slovenijanom».

Jako razvneti debata se je razvila o predlogu t. Zwitterja, ki se glasi:
 I. «Slovenija» priredi vsak mesec vsaj jeden zabavni večer.
 II. Za prireditev in vzpored večera skrbita v sporazumu z društv. predsednikom in načelniki dotičnih društv. klubov in odsekov dva reditelja. —
 Govornikom so se javili «contra»: Maselj, Nagode, Poljanec, Vadnjal, Vodušek in Žilih; — «pro» pa: Govékar, Kokalj, Vencajz.

T. predlagatelj je utemeljeval svoj predlog z ozirom na priznano stagnacijo, ki se pojavlja v družbenem življenji. Vzroki temu so, da se društveniki radi velikega števila premalo poznajo, da društveni klubi nimajo dosti prilik, pokazati svoje vspehe. V mesečnih zborovih sejah, namenjenih rešitvi večinoma upravnih društv. zadev, nedostaje časa za zabavo, ki naj bi bila: predavanje, tamburanje, petje, i. t. d. Predlog je bil vzprejet z nad dvetretjinsko večino glasov. T. Vencajz je predlagal: Odbor skrbi, da se spišejo vsi sklepi, katerih veljavnost ni omejena na določen čas, kot dodatek poslovnika v treh izvodih. Predlog je bil vzprejet soglasno in istotako v poloficijalnem delu zborovem istega predlagatelja resolucija, da se volita zastopnik in njegov namestnik za «pokroviteljino sloven. velikošolcev l. 1892 družbe sv. Cirila in Metoda» v zadnjem občem zboru vsakokratnega poletnega tečaja.

Kratek, a jako vesel zabavni del se je vršil za tem pod «samodržcem» t. Kokaljem. Zapisnikarjem je bil odločen t. Toporiš. Seje so se vdeležili poleg nekaterih gostov Slovencev zastopniki «Zvonimira» in «Balkana».

„Slovstveni klub“ v «Sloveniji» je imel 1. marca t. l. svojo XII. redno sejo pod rediteljstvom phil. Zupančiča. Čital je phil. Vidic: «Zadrugo pri Jugoslovanih»; kritikoval je phil. Jančar, referoval pa t. Komljanec o «Delovanji «Matiice Hrvatske» in njenih knjigah za l. 1893». — Radi velikon. počitnic odgodil je klub svoje delovanje do srede aprila.

Občni zbor tehnikov se je vršil dne 1. sušca na dunajski tehniški visoki šoli v zadevi «naslovnega vprašanja» ter bil jako dobro obiskan. V živahno debato je posegel večkrat rektor dr. F. Toula, ki je povdarjal, da je sedanji čas jako ugoden uresničenju zahtev tehnikov, zakaj tudi v izventehniških in to v merodajnih krogih so pripravljene ustreči upravičenim željam tega stanu. Glede naslova se je zjediniel zbor na ime »doktor«, ko je rektor izjavil, da se je isto sklenilo na letošnjem shodu rektorjev vseh avstrijskih tehniških visokih šol. Seveda bode treba premeniti red izpitov za promocijo tehnikov; ta prememba se pa ne bode tikala snovi, pač pa načina izpitov. — Kdor je zasledoval razprave v proračunskem odseku državnega zbora, prepričal se je iz odgovorov naučnega ministra, da misli vlada resno to vprašanje vendar jedenkrat rešiti.

V jednej prihodnjih številkih hočemo z ozirom na veliko važnost te preosnove svoje čitatelje seznaniti natančneje z «naslovnim vprašanjem» tehnikov.

Graško tehniško visoko šolo je zopet otvorilo naučno ministerstvo. V dotičnem razglasu čitamo, da so bili »napadi« na profesorski kolegij neupravičeni in da brošure, ki je osvetlila razmere na graški tehniki, niso izdali tehniki. — Komentara ni treba! —i.

Iz poljskih akad. krogov. — Izv. dop. — Slavno uredništvo! Na Vaše povabilo pošiljam vsaj površno sliko o razmerah, ki vladajo mej poljskimi velikošolci na Dunaji, v nadi, da se zanimajo tudi bratje Slovenci za naše težnje in vzore.

Od leta 1866 je bilo društvo »Ognisko« zbirališče dunajskih poljskih velikošolcev. Lepa vrsta mož, ki so sedaj v čast poljski umetnosti, vedi in politiki, so bili svoječasno člani tega društva. Zgodovina »Ogniska« nam pove, da je imelo društvo v svoji preteklosti prevažne perijode; v in po društvu so se započeli in izvršili dogodki, ki so bili i na vzunaj izrednega vpliva. Vender ni bilo »Ognisko« tedaj še toliko aktivno v politikovanji, niti se ni oficijelno in javno izrazilo za kako izvestno politiško smer.

V zadnjih letih pa so se razmere v tem premenile bistveno. »Ognisko« si je postavilo v svoj program tudi navajanje svojih članov k direktnemu politikovanji. Saj je naše društvo vender zadruga inteligentnih ljudij, ki bodo kmalu poklicani sodelovati ob usodi svojega ljubljene naroda. Velikošolec naj se resno in trezno bavi s pretresovanjem dnevnih politiških vprašanj, temeljito naj proučava programe različnih strank ter si naj sestavi svoje lastne mnenje, naj si pridobi svoje prepričanje brez vpliva kakih strankarskih listov; in ko je storil tu svojo dolžnost, naj gre mej narod, katerega želje in potrebe mu morajo biti do pičice znane, ter naj deluje javno za uresničenje svojih idej in vzorov, o katerih je uverjen, da so pravi in lepi. Tako naj se velikošolec pripravlja in uči za poznejše, širše delovanje; nū, uže kot velikošolecu mu je možno, ker je često v neposredni dotiki s prostim narodom in drugimi ljudskimi slojevi, storiti mnogo, mnogo. Naj bi družile vse poljsko dijaštvo iste ideje, naj bi imeli vsi isti program, kako velik bi bil njihov vpliv!*

Toda zašel sem nekoliko v stran. »Ognisko« si je torej postavilo v svoj namen tudi politiko. Do tedaj le slabo zastopani nazori izročili so se temeljitemu razpravljanji in presojevanji; — po presojevanji, debatovanji in piljenji pa smo prišli do gotovih jasnih pojmov, kateri so se kristalizovali v naš program.

A kmalu so nastale dve stranki. Jedna je privrženka socialno demokratiških tendenc, a druga zahteva predvsem politiško prostost narodovo, a potem še le gospodarsko-socijalne reforme.

Prva stranka je imela početkom vodstvo društva. Toda njeno brezobzirno, osorno nastopanje, njeno očitno preziranje vseh drugih idej in svetinj, katere ljubi Poljak uže od rojstva, vzbudilo je vsestransko nezadovoljstvo in nevoljo. Ta nevolja se je razširila tudi v društvu samem; l. 1893 je dobila narodna stranka v »Ognisku« večino ter prevzela vodstvo njegovo. Narodno-napredna stranka je imela do danes uže v notranjem i v zvunanjem življenji veliko lepih vspehov.

* Isto velja za sloven. velikošolce! — Opom. ured.

Nasprotna stranka se je ločila od «Ogniska» ter si ustanovila lastno ognjišče. Kdor pozna razmerje in vé, da so v novem društvu skoro izključno taki ljudje, katerih rodoljublje ni povsem zanesljivo in odkritosrčno, ki vé, katerega veroizpovedanja so, — ne bo pripisoval velikega pomena temu razdvojenju; pristaši nepopačene narodnosti pa je bodo celó odobraval.

S tem zaključujem za danes svoj dopis o odnošajih v našem društvu. — Preostaje mi le še, da čestitam sloven. velikošolcem v svojem in svojih tovarišev imenu, da tako hrabro vztrajate s svojim glasilom. Želim le, da bi vzgojila «Vesna» veliko odločnih in poštenih rodoljubov, ki bodo delovali kdaj še na širšem in javnejšem polji v blagor in čast vseslovanske kulture. V to pomози Bog!

Bazylewski.

Slovansko blagotvorniteljno društvo v Peterburgu je imelo 26. m. m. svečano letno skupščino. Izvestju o društvenem delovanji za preteklo leto povzamemo, da je bilo vkupe dohodkov 34.616 rubljev, stroškov pa 23.000 r. Društveni imetek početkom l. 1894. znaša 234.000 r. t. j. za 11.000 r. več nego v minolem letu. — Prof. Laman sky, našim somišljenikom, ki čitajo «Slovanski Svet», itak dobro znan, — čital je obširen živopis nedavno umrlega hrvatskega velikana dra. Fr. Račk ega. Laman sky je kazal posebno na pokojnikovo znanstveno in narodno-politiško delovanje. Rački je bil sijajen vzor moža, ki kaže z deli, kako iskreno ljubimo svoj narod. Na čast mu je nato zapel pevski zbor «Slava» in s tem je bilo zborovanje končano.

Rački je bil zares Slovan v pravem, idealnem pomenu, — pa ne samo v besedi in mislih, nego tudi v dejanji. L. 1884. je potoval po Rusiji. Vdeležil se je namreč arheološkega shoda v Odesi in je potem pohodil glavna ruska mesta: Kijev, Moskvo, Peterburg, Varšavo in dr. Tu ga je zanimalo vse, vse je obhodil, vse ogledal si, z vsem se izpoznaval; zanimala ga je ruska knjižnica, ruski domovi, ruska družba, ruski narod. Katoliški svečenik se je zanimal za razmerje Rusije proti katolikom, pa se uveril, da je ruski narod toleranten.

Rački je iskreno ljubil Rusijo in priznaval, da brez Rusije ne more biti Slovanstva. On je zahteval, da se ostali Slovani, vzlasti tudi južni, priuče ruskemu jeziku in je več potov izrazil svoje prepričanje, da bode ruski jezik sam po naravnem toku zgodovine postal občeslovanski jezik. — Kako dobro so poznali prerano umrlega v ruskih krogih, kako so ga čislali in bridko občutili njegovo smrt, to nam najbolje svedočijo mnogobrojna sožalja prigodno žalostnega dogodka; tako so n. pr. brzojavno izrazili svoje sočustvovanje: imperatorska akademija znanostij, katere dopisujoč član je bil, dalje razne univerze, dva velika kneza, grof Ignatjev, slovansko blagotvorno društvo, harkovsko historično-filološko društvo i. t. d.

V budgetnem odseku naše poslanske zbornice je poročevalec levičar dr. Beer omenil, da se je v proračun vstavljala vsa leta svota 600 gld. za lektorja sloven. jezika in slovstva na graškem vseučilišči. In to menda uže od l. 1857 sem, odkar je umrl Kvas! V prejšnjih letih bajé ni bilo sposobnega prosilca, sedaj pa imajo vporabnega moža. Naučni minister je izjavil, da je uže ukrenil potrebno, da prično predavanja početkom poletnega tečaja. Prof. Suklje je v boljšo podporo predložil sledečo resolucijo: «Vlada se pozivlje, da vprašanje o učni stolici za sloven. jezik in slovstvo

na vseučilišči v Gradci resno prevdarja». — Koalicija je resolucijo podprla in sloven. poslanci v klubu grofa Hohenwarta so dosegli svoj prvi «važni» uspeh, — saj nam bo ista stolica vzgojila veliko tekmecev Nemcev, ki bodo priučivši se slovenščini zasedali še bolj mesta Slovencev.

Posl. Meznik je stavil predlog, da se na moravskem osnuje vseučilišče s pravniško in bogoslovsko fakulteto v Olomucu in medicinsko v Brnu. Posl. Malfatti se je razvnel za laško vseučilišče v Trstu. Minister je obema odgovoril, da jima rad ustreže, kadar se bo našla prilika in — — denar!

Na vprašanje odličnega boritelja za prosveto ženstva posl. Kajzla je izjavil minister, da hoče najprvo urediti srednješolstvo po dekliških licejih in gimnazijah, poslej se bo nadaljevalo.

Na priporočilo prof. Šukljeja, da se čim preje obnovi kranjski nižji gimnazij in uvedo na celjskem spodnjem gimnaziju sloven. paralelke, je odgovoril nauč. minister, da je ministerstvo zadevo kranjskega gimnazija že končno rešilo in da se skoro otvori popolni gimnazij v Kranji, ne da bi imela zato že itak obremenjena občina posebnih stroškov. Radi paralelke v Celji hoče minister preje uveriti se, v koliko so se obnesle iste v Mariboru.

Zola in pariško velikošolstvo. Amfijatralska dvorana de Sorbonne je bila 28. sveč. torišče burnih demonstracij proti novoimenovanemu akademiku Brunetière. Ko je hotel Brunetière predavati svojim slušateljem, mej katerim je bilo izredno veliko dam iz najboljših krogov, o modernem francoskem slovstvu, začeli so vpiti prisotni velikošolci: «Zola naj predava! Proč s tem babjekom!» — ter zvižgali, sikali in ropotali, da se je moral profesor navzlic protestom umakniti. Dijaki so hrumeli zatem po vseučiliških dvorih v trionfu noseč stol, na katerem je sedel Brunetière in razbijajoč kupico in steklenico, iz katere je pil. Na ulici so vpili «Vive Zola!» ter otepli nekaj policajev. Potem so šli pred akademijo, pred palačo Mazarin ter splezali po lestvah do oken senatne dvorane in kričali vanjo: «Vive Zola! Abas Brunetière!» — Sprevod se je pomikal za tem k sohi Voltaira, kjer se je razšel.

Dne 7. marca so se ponavljale demonstracije. Velikošolci so metali iz jedne tribune v dvorano confetti. Brunetière ni mogel radi žvižganja in vpitja dolgo časa začeti predavanja. Policija je napravila končno mir. Po predavanju je odšel oddelek demonstrantov pred redakcijo lista «Figaro», kjer jih je policija razpršila. — Razburjenost v «Quartier Latin» raste z dnem; veliko velikošolcev je bilo aretovanih. Vzrok in povod demonstracijam je brezmejna navdušenost za slavnega rejalista Zola, ki je pri letošnji kandidaturi za vsprejem mej akademike žal, zopet propal, a mesto njega bil vzprejet Brunetière.

Budimpeštanski velikošolci so pričetkom marca priredili velikansko demonstracijo pred parlamentom za — civilni zakon. Pripomniti pa je, da so bili demonstrantje najeti in povečem — židovi, proti katerim so uprizorili contra-demonstracijo katoliški velikošolci.

Gimnazijska ustaja. V Lugos-u na Ogerskem so uprizorili gimnazijci proti nekemu profesorju pravo pravcato ustajo. Razbili so kateder, ugrabili

iz njega knjigo, ki je bila menda polna dvojk in trojk, ter jo vrgli v reko Temeš; potem so napadli profesorja, javno ga grdili ter ga hoteli celo ustreliti. Ministerstvo je izključilo takoj štiri glavne izgreznike, a tudi proti profesorju se je začela preiskava.

Inozemske visoke šole. — Ruske visokošolke. Kdor bi si predstavljal ruske visokošolke tako, kot nam slikajo pesni Nadaud-a francoske «*etudiantes*» sedeče pri kipečih čašah šampanjca v glasovitem «*Quartier Latin*» do poznega jutra, hlepeče le po pikantno lepih krilih in iščočé samo — zabave ter zopet zabave, — ta bi se jako motil. Take so pač «*klasiške*» dijakinje Francije, — učenke, ki se pa nič ne učé!

Ruski visokošolki je prva skrb učenje; ona pohaja nepretrgoma svoja predavanja, pripravlja se po bibliotekah za izpite, — ne zahaja pa v gostilne, kavarne. . . Sploh je ona za visokošolce uganka izmej ugank polnega ženskega sveta! — In koliko žalosti prestanejo, koliko zasmehovanja od svojih tovarišev! Obupno zapusté kolegij časih, — a kmalu jih prižene zopet želja po učenji nazaj; one vedó, kake žrtve jim naklada toli opevana človekoljubnost!

Po prostrani državi ni na deželi skoro nobenega zdravnika. Vasi so redko sejane, ljudstvo ubožno. Človek se ondi rodi, živi kakor more in kakor mu Bog veli, a umrje brez skrbij. Kaj naj počne zdravnik v teh krajih?! — A pride zdravnik, ki ne vpraša po visoki plači, ki je zadovoljen s kosom kruha, ki kljub svoji nežnosti koraka daleč po visokem snegu, da donese revežu leka. Tak zdravnik je mlado rusko deklé, katerega ni razvadilo velikomestno življenje ne v obleki, ne v hrani, katera je uže zdavnaj pozabila na negovanje gladkih maternih rok. . . . posvetila se je samo blagru bednega človeštva; prevzela je nase trpljenje, katerega bi marsikatera trdnejša narava ne mogla prenesti. Ona ne vé za svojo mladost in lepoto, ne pozna moške ljubavi, — resnim očesom zre v svojo bodočnost, poklic jej je svet in vzvišen nad vse drugo.

Pariz. Nemiri julija meseca m. l., mej katerimi je bil ubit od policije visokošolec Nuger pred kavarno Harcourt, so se sedaj še-le povsem poglobili in pomnožena policijska straža v «*Quartier Latin*» je bila odpuščena pretekli mesec. Mir se od takrat ni več kalil v visokošolskem okraji.

Angleško. Vedno glasneje se čujejo pritožbe, kako nerazmerno raste število učečega se naraščaja. Oče težak, sin pisar, vnuk učitelj in pravnuk uže teži redovito, da doseže diplomo v Oxfordu ali pa da zasede celó profesorsko mesto na — vseučiliščih. To stremljenje, popeti se na socialni lestvi, je sicer jako hvalno, a kot povsodi, ima tudi ondi svojo slabo stran. Množi se preolikani proletarijat z diplomami, a — brez kruha!

Amerikanske zjedinjene države. Katoliško duhovstvo amerikkansko ima v Rimu svoj seminar, kjer nadaljujejo duhovniki skoz šest let svoje študije. Seminar je pravo zavetišče vede; razpredelba znanostij in disciplina je na tem zavodu vzgledna. Amerikkanski gojenec pa ima v Rimu tudi priliko seznaniti se z nazori in težnjami svojih verskih bratov: Grkov, Armencev, Lahov, Francozov, Slovanov, i. t. d., večkrat nanese usoda mej nje tudi zamorca in Mongola. —

Emancipacija amerikkanskega ženstva napreduje z dnem. Število žensk, ki imajo javne službe in dostojanstvena mesta, je uže četrť milijona. Zadnja

statistika v »zjedin. državah« kaže sledeči zanimivi rezultat. Bilo je 110 advokatinj, 320 pisateljic, 580 žurnalistinj, 2061 umetnic, 2136 arhitektinj, 5135 žensk je v držav. službah, 2438 zdravnic in kirurginj, 13.182 učiteljic v glasbi, 21.071 knjigovodinj, 14.463 kupčevalk in — 155.000 ljud. učiteljic.

Ivan B.

Proti medicinkam se je kar najodločnejše izrekel najvišji zdravstveni svet na Dunaji po dvornem svetniku, prof. dr. Albertu. Specijalni odsek, ki je bil izvoljen navlašč za pretres vprašanja gledé medicink, prišel je po resnem in vsestranskem posvetovanji do prepričanja, da bi bilo kvarno dovoliti v obče ženstvu pristop k zdravoslovju. V bodoče se bodo v konkretnih slučajih zahtevali od medicink isti pripravljalni studiji in vsi strogi izpiti kakor od moških kandidatov. V zadnjih letih so se začele namreč pojavljati uže tudi na Dunaji na vseh fakultah, zlasti pa na (»židovskej«) medicinskej ženske slušateljice, čemur se bodo stavile v prihodnje večje zapreke in težji pogoji.

Zanimivo je zasledovati v zgodovini prve pojave ženske emancipacije in njene absurde sadove do današnjega dne. Uže v 16. veku se je razpravljalo posebnostno v Italiji vprašanje, naj li ženske študujejo ali ne. V Norimberku je izšla l. 1716. knjižica o tem. — Tudi takrat so kot razlog proti temu studiju navajali dejstvo, da je ženstvu poklic gospodinjstvo in vzgoja otrok, a ne konkurenca v moških poklicih, — da pa moštvo nima prava, kratiti ženstvu pota do večje izobražbe in omike.

V Švici se je privolil ženstvu vpis na vseučilišči uže pred 28 leti; ker pa niso smele pohajati gimnazija, prisiljene so bile učiti se privatno. Prva dijakinja, imatrikulovana kot medicinka l. 1864., je bila Rusinja. — V Curihu je bilo najvišje število dijakinj leta 1873., namreč 114, mej temi je bilo 100 Rusinj. Do l. 1868. so poslušale dijakinje samo predavanja zdravilstva; l. 1868. se je vpisala prvič neka Rusinja v juridiško fakulteto. Filozofijo pa je poslušalo največ dijakinj leta 1872., namreč 78.

Dijkajinj je bilo do leta 1873. največ Rusinj; pozneje je njihovo število izdatno palo in še-le v najnovejšem času se je zopet povečalo. L. 1868. vpisala se je prva Švicarka na vseučilišče, l. 1870. prva Avstrijanka, l. 1887. prva Angličanka.

Do sedaj sta dve Čehinji postali doktorici zdravilstva, jedna njiju je nastavljena v Dolnej Tuzli v Bosni. — —s—

Ženska emancipacija. — Na dekliškem gimnaziju na Dunaji je bil 18. sveč. t. l. sklep zimskega tečaja. Po slovesnej maši je razdelil ravnatelj dr. Hannak spričevala. V I. razredu je bilo 21 učenk: 10 odličnjakinj in 11 s prvim redom; v II. pa 28 učenk: 15 odličnjakinj, 11 s prvim in — 2 z drugim redom. Rezultat je torej kaj vgoden. — Gdč. Katinka Windscheidt, hči slovitega pandektista, je napravila 18. sveč. v Heidelbergu doktorski izpit iz angleške in romanske filologije »cum laude«. Pri inavguraciji je čitala razpravo »Angleška pastirska poezija l. 1579—1625«, ki je bila splošno jako pohvaljena. — Na 5 vseučiliščih v Švici je študovalo v zimskem tečaju l. 1893/94. — 347 gospic. — Prva Japonka, ki je postala advokatinja, je iz bogate rodovine v Tokio. Studovala je v Ameriki in je kristijanka. — V Novi Seelandiji so dobile ženske volilno pravico pri vo-

litvah za parlament. — Mesto Ohnehunga v Novi Seelandiji je izvolilo gospo, mrs. Yates, za župana. Več svetovalcev je zato odstopilo, večina pa je ostala. —

Listek.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Uréjuje Anton Koblar. Letnik IV. — Sešitek 1. Uže četrto leto teče, odkar je začelo »muzejsko društvo« v Ljubljani z izdavanjem svojih zanimivih izvestij v sloven. jeziku. Izvestja, pod vestnim in nalik mravlji marnim urednikom, č. g. A. Koblarjem, so si stekla v pospeševanju in vzmožitvi razprav, spisov, zapiskov o domoznanstvu sloven. dežel uže izredne zasluge. Naši najznamenitejši zgodovinarji, starinoslovci, zemljepisci, naravoslovci i. t. d. so se zbrali okoli izvestij, da je zalagajo z izključno korenitim, dovršenim, zares zanimivim in važnim gradivom. Ponosni smemo biti na ta znanstveni časnik ter samó želeli, da procvita in raste. »Izvestja« za l. 1893 so bila tiskana na 17¹/₂ tiskanih polah. — Vsebina 1. sešitka je sledeča: S. Rutar: Grobišče pri Sv. Luciji blizu Tolmina. J. Pečnik: Pogled na kranjska gradišča. A. Koblar: Drobtinice iz furlanskih arhivov. Dr. J. Fv. Mauring: Utemeljenje mesta Višnje Gore — Mali zapisniki. — Vsem sloven. akademikom, ki se bavijo z domovinoznanstvom, kar najtoplejše priporočamo »Izvestja« v duševno in gmotno podporo.

Kjiževni dar „Maticе Hrvatske“ za l. 1893. Ni še dolgo, kar je »Matica Hrvatska« sijajno proslavila petdesetletnico svojega delovanja. Koliko je storila in koristila narodu svojemu tekom teh svojih petdeset let, zlasti še, ko se je prenovila iz »Maticе Ilirske« v »Matico Hrvatsko« (1874), pokazala je v svoji »Spomen-knjigi« (1892). Kolikega pomena in kolike važnosti je za hrvatsko slovstvo še sedaj, pričajo nam najbolje njeni vsakoletni književni darovi, od nje izdane knjige, ki so cvet hrvatskega slovstva, prava duševna naslada za vsakega izobraženca.

Kakor druga leta, pričakovali smo člani »Maticе Hrvatske« tudi letos nestrpno njenih knjig, prepričani, da dobimo mnogo in raznega berila, katero bomo čitali z veseljem. In da nam je Matica izpolnila to pričakovanje v obilni meri, kaže nam njenih 11 knjig: 1.) Kišpatić: Ribe. Prirodopisne i kulturne crtice. (Pouč. knj. XVIII.); 2.) Valla: Poviest srednjega veka. Dio II. (Svjetske poviesti knj. VI.); 3.) Lepušić: Bosanke. (Zab. knj. CLIV.-CLVI.); 4.) Turgenjev: Izabrane pripoviesti. Svezak prvi. (Slavenske knjižice knj. I.); 5.) Vodopić: Marija Konavska. (Zab. knj. CLVII.-CLIX.); 6.) Kuhač: Ilirski glazbenici; 7.) Bogović: Pjesnička djela. Knjiga prva; Hranilović: Izabrane pjesme. (Zab. knj. CLX.-CLXI.); 9.) Musić: Povjest grčke književnosti. Dio prvi. Povjest grčke poezije u klasično vrijeme; 10.) Mickiewicz: Gospodin Tadija ili poslednji porob u Litvi. Preveo, uvod i bilješke napisao T. Maretić; 11.) Klaić: Hrvatska pjesma-

rica. Od teh knjig dobi prvih osem vsak član za svoj obični prinos 3 gld., ostale tri pa po znižani ceni.

Kišpaticeve «Ribe», najobširnejša knjiga, ne bodo morebiti zanimale samo strokovnjake, ampak vse člane, ker so pisane poljudno, kakor pri Slovencih Erjavčevi prirodoslovni spisi. Knjiga je okrašena tudi s 130 slikami, ki jasneje predočujejo to, kar je povedano z besedami. — Valla se je tudi v drugem delu svoje zgodovine srednjega veka obširno oziral na Slovane, katere omenjajo tuji zgodovinarji navadno le mimogrede in površno. (V prvem delu je kot dodatek podal obširnejšo in temeljito najstarejšo zgodovino Slovanov v kulturnem in političnem oziru.) — Kuhač nam je vnovič izročil znamenit prilog za zgodovino tako zanimive in važne dobe ilirske. Pokazal nam je, da so tudi ilirski glasbeniki z narodno pesnijo mnogo pripomogli do tako hitrega narodnega preporoda. Zabavne vsebine pa so Lepušičeve Bosanke, ki nam slikajo življenje bosanskih kristijanov in mohamedancev, Vodopičeva Marija Konavska, katerej je pridejan kot uvod pisateljev životopis in ocena njegovih del, dve tragediji znamenitega Ilirca Bogovića in izbrane pesni Hranilovičeve.

«M. H.» se tedaj resno trudi, da dovrši svoje osnove, katere si je stavila začetkom svojega prerojenja. A lanske njene knjige nam pričajo, da se je lotila še drugih, ne manj važnih osnov. Ustanovila je namreč «Slavensko knjižnico», v katerej nam hoče podati najboljša pripovedna dela slovanskih narodov; v prvem zvezku je izdala izbrane povesti Turgenijeva, katere je prevel Miškatović. V drugej zbirki pa misli polagoma priobčiti v dovršenih prestavah najimenitnejša pesniška dela novejših pesnikov evropskih. Prva knjiga te zbirke je Mickiewiczov «Gospodin Tadija», najboljšo delo najboljšega pesnika poljskega. «M. H.» pa neče seznaniti svojega naroda samo z modernimi klasiki, ampak mu hoče olajšati pristop tudi do starih klasikov, do vira prave omike in umetnosti. Zato že nekaj let sem prinaša prevode grških in rimskih klasikov, a za boljše njihovo razumljenje je osnovala lani na novo «knjižnico za klasično starino», katere prva knjiga je imenovana Musičeva zgodovina grške književnosti, zanimivo pisana in sestavljena po najboljših delih francoskih in nemških.

Dobili bi bili tudi prvi zvezek toliko zaželenih in težko pričakovanih narodnih pesnij, da ni smrt pobrala njenega urednika, izredno nadarjenega in marljivega dr. Iv. Broza. Prvi zvezek je bil skoro že gotov, a ker se bo iz tako ogromne zbirke nar. pesnij priobčilo le izbrano blago, pregledal bo ta zvezek še bodoči urednik, da bo vse delo kolikor možno jednotno.

Ker obdarja «M. H.» poznavajoč duševne potrebe svojega naroda in vseh svojih članov, v obilji s tako izbranim gradivom, pridobila si je tudi mnogo članov mej Slovenci. Izdala je za nje l. 1887 «rječnik hrvatsko-slovenski», kateri pa jej je letos uže pošel, kar je znamenje, da se tudi Slovenec zanima za ta bratski, važni kulturni zavod, ki je in ostane vzor drugim enakim zavodom. K.

Česka dramatika. Kako marljivo in plodovito je delovanje bratov Čehov na dramatiškem polji, svedočijo najbolje te-le številke:

Na praških odrih so bili od l. 1862—1883 predstavljeni izvirni češki igrokazi 1164krat. Prevode iz ruščine so igrali 63krat, iz poljščine 89krat,

iz francoščine 1664krat, iz angleščine 339krat, iz španščine 51krat, iz italijanščine 34krat, iz norveščine 12krat, iz nemščine 2231krat in iz madjarske 5krat. Predstave so obsegale torej skoraj ves znamenitejši repertoar tujih narodov, poleg tega pa gojile lastno slovstvo. Pri 588 predstavah so se pevale češke opere, pri 63 ruske, pri 14 poljske, pri 29 hrvatske, pri 917 francoske, pri 7 angleške, pri 665 italijanske in pri 437 nemške. Raznih operetnih predstav je bilo 888, baletov 126, dekoracijskih in čarobnih iger pa 274.

V «narodnem divadlu» do konca l. 1891 pa so se predstavljale češke izvirne igre 771krat, ruske 75krat, poljske 16krat, francoske 487krat, angleške 141krat, španske 23krat, norveške 24krat, grške 14krat, latinske 5krat nemške 125krat in madjarske 9krat. Češke opere so peli 431krat, iz ruščine 49krat, iz poljščine 11krat, iz francoščine 318krat, iz italijanščine 280krat in iz nemščine 304krat. Različne operete so peli 71krat, baletov je bilo 349 in dekoracijskih predstav 64.

Repertoar v «narodnem divadlu» je tudi sedaj vedno kar najizvrstnejši; izbirajo se najboljše igre i «klasiške» i «najmodernejše». Zlasti pri zadnjih omenjamo, da ravnateljstvo ne čaka tako dolgo, da dotične igre na drugih odrih na pol ali pa čisto zastare, nego se igrajo novitete skoro istočasno z «dvornim gledališčem» ali pa z «narodnim gledališčem» na Dunaji. Tako se n. pr. Gerh. Hauptmannova «Hannele» in Sudermannove «Ehre», «Heimat» predstavljajo sedaj hkratu v Pragi in na Dunaji.

Češko slovstvo. V zalogi tiskarja Simačka v Pragi je začela izhajati zbirka novel; v celotnih snopičih po 10 kr.; na leto izšlo bode kakih 40 snopičev. Naročnino na posamezne snopiče in na celo zbirko prejema založnik (Praga, Jeruzalemske ulice 11). To zbirko toplo priporočamo.

„**Prodana nevesta**“, komiška opera Smétanova (rojen 3. marca 1824, umrl v blaznici 13. maja 1884), predstavljala se je prvič 5. maja 1866 v Pragi. Bila je tedaj zložena še v dveh činih in imela dvogovore. Opero v sedanjih obliki, v treh činih z baleti in recitativi, je predelal skladatelj za vpriporitev v Petrogradu, kjer se je sijajno predstavljala v zimi l. 1871. — Čehom najpriljubljenejša opera je bila drugim narodom dolgo skoro da neznana, dokler ni na dunajske gledališke in glasbene razstavi l. 1892 dosegla največje priznanje. Odslej se je uprizorila po vseh večjih odrih po Nemčiji in povsod dosegla najlepši uspeh. Na Dunaji se je uprizarjala v gledališči ob Dunajčici. Kako lepe vspehe je imela letos v ljubljanskem slovenskem gledališču, ki je bilo pri vsakej predstavi «Prodane neveste» za veliko množico naravnost premajhno, to je znano. — Smétanova opera «Hubička» (poljub), ki se je predstavljala z najlepšim uspehom 27. februarja t. l. v dunajskem opernem gledališču (a uže preje na mnogih odrih v Nemčiji), naslanja se na krasno povest češke pisateljice Karoline Světle, po katerej je priredila libreto Eliza Krásnohorská.* — Tudi to opero želimo slišati kmalu na ljubljanskem odru.

„**Mojstri pevci norimberški**“ («Die Meistersänger von Nürnberg») Wagnerjeva opera, predstavljali so se dovršeno in z velikim uspehom 7. febr.

Gdč. Renard, ki igra in poje v ulogi Marinke («Vendulke») je dobila po deputaciji čeških velikašolcev na Dunaji velikanski lovorjev venec z belo rudečimi trakovi v priznanje njenega divnega petja.

t. l. v českem narodnem gledališči v Pragi. — S posebnim veseljem biljemo to vest in sicer iz dveh razlogov. — Prvič pokazali so Čehi, da je slovanski rod gledé takta in izolike daleč nadkrilil in prekosil druge narodnosti; Slovani, oni «barbari», oni «fanatiški sovražniki nemštva,» «nasprotniki kulture» i. t. d., kakor je to dan na dan čitati po raznih listih, oni so občudovali mojstra-umetnika, ki je ravno v tej operi najbolj pokazal in očitno povdarjal nemško nacionalno tendenco. Oni niso bili taki, kakoršni «viteški» Francozi, ki so pri prvi predstavi Wagnerjeve 1861 v Parizu, (ko torej še ni bilo izgovora za narodno sovraštvo vsled vojne) povodom «Tanhauserja» priredili velikanske škandale; oni tudi niso bili taki, kot «kozmiopolitiško izobraženi» Nemci, ki so s škandali zabranili na Dunaju ponovitev opere «Šelma-sedlák» slavnega Dvořaka, avstrijskega skladatelja; — oni so vedeli ločiti umetnostno veljavo od politiskega nasprotstva. — Drugič: Mojstri-pevci so izmej težkih Wagnerjevih oper jedna najtežjih, zahtevajoči izbornost orkestra in pevcev. Še na velikih operah predstave niso vselej povoljne. Čehi so torej novi dokazali, da se njihovo gledališče sme meriti z vsakim drugim slavljenim in pripoznanim. In k temu dvojnemu vspehu najsrčneje čestitamo bratskemu narodu.

Listnica uredništva in upravnštva.

Gdč. T. B. v N. — I. Li ni dobiti v bližini tolmača. Sicer: fiat voluntas Tua! — II. Prisojamo Vam toliko poguma, da bodete odgovarjala in se branila sama. Mari ne? Za stvarne polemike Vam je «Vesna» na uslugo.

«Ivanko». — Mnogo se jih ponesreči na ledenih Alpah, a žal, še mnogo več na zelenem — Parnasu.

—g—. Žal, prepozno za to številko! Priporočamo se za nadaljevanje. Srčen pozdrav!

Tretjo številko „Vesne“ smo poslali samó naročnikom, katere h kratu prosimo, da poravnajo naročnino čim preje. — Ker imamo še nekaj iztisov I. in II. št., se še vedno lahko naročuje na list.

Svoje naročnike, zlasti pa sloven. velikošolce in srednješolce prosimo, da širijo in priporočajo naš list kjerkoli možno. Spretno in živahne agitacije treba i našemu listu. Kadar bodo premagani vsi predsodki in gmotne težave, tedaj še-le bode možno popolno vspevanje. Naj bi torej naši cenj. naročniki zahtevali povsod (n. pr. v kavarnah, čitalnicah, bralnih društvih i. t. d.) i „Vesno“! —

Čim večje število naročnikov-plačnikov, tem boljša bo vsebina „Vesne“ in tem odločnejše njeno zastopanje interesov slovanskega dijaštva!!

— «VESNA» izhaja 20. v meseci na 24 straneh ter stane za vse leto 2 gld. Rokopise, dopise in naročnino sprejema uredništvo in upravnštvo na Dunaji: Wien, VIII., Lange Gasse. 48.

Odgovorni urednik dr. Fr. Tominšek. — Zalagajo «Vesnani» na Dunaji.
Tiska Dragotin Hribar v Celji.